

Asociace Dítě a Rodina, z. s.

Korespondenční adresa: Lahovská 85, 159 00 Praha 5

Tel.: +420 702 026 600, e-mail: info@дитеarodina.cz

Adresáti:

Asociace krajů České republiky a jednotlivé kraje ČR

Martin Kuba, předseda Asociace krajů; hejtmanky a hejtmani krajů ČR

Svaz měst a obcí České republiky

Mgr. František Lukl, předseda; Mgr. Libor Beránek, člen předsednictva svazu pro oblast sociálních věcí;

Mgr. Radka Vladyková, výkonná ředitelka

Příloha: Prognóza dopadu koronaviru na rodiny v České republice

V Praze, 3. prosince 2020

OTEVŘENÝ DOPIS PŘEDSTAVITELŮM KRAJŮ, MĚST A OBCÍ

**Znepokojení z vývoje financování sociálních služeb v oblasti
prevence u ohrožených rodin s dětmi**

Vážení,

obracíme se na vás tímto otevřeným dopisem jménem Asociace Dítě a Rodina, která sdružuje 86 předních organizací na ochranu ohrožených dětí v České republice, abychom vyjádřili **znepokojení nad vývojem financování sociálních služeb, zejména v oblasti prevence u ohrožených rodin s dětmi**, které registrujeme v souvislosti s projednáváním rozpočty jednotlivých samospráv.

Z našich členských organizací vnímáme velké obavy z krácení příspěvků na sociální služby, k nimž již dochází, zejména u preventivních programů. Rozumíme současné složité ekonomické situaci, ale přesto bychom Vám rádi připomněli **význam preventivních služeb a jejich výrazně rostoucí potřebu právě v současné náročné době, poznamenané pandemií nemoci covid-19.**

Preventivní služby patří v oblasti opatření pro ohrožené rodiny mezi první a zcela zásadní nástroje, jak zachovat jejich integritu. Zejména u ohrožených rodin je prevence nezbytnou součástí řešení, protože v případě jejího nevyužití dochází v takových rodinách ke kumulaci rizikových situací s vážnými dopady, jako je **domácí násilí, odebrání dítěte z rodiny, exekuce majetku apod.**

Z dlouhodobé zkušenosti odborníků u nás i v zahraničí lze konstatovat, že tam, kde selže prevence, je potřeba zajistit nápravná opatření s přibližně desetinásobnými náklady. V oblasti ohrožených rodin jde například o zajištění bydlení, náhradní rodinné, v horším případě dokonce ústavní péče, dávek v nouzi atd., což jsou **vše kroky, které vyžadují výrazně vyšší investice než preventivní služby.**

Dokazuje to například finanční analýza organizace Lumos, která dříve srovnala náklady u různých typů péče o ohrožené děti. Částky vycházejí následovně:

- Dětský domov pro děti do 3 let 530 544 Kč za rok
- Pěstounská péče na přechodnou dobu 423 600 Kč

- Dětský domov 394 200 Kč
- Dlouhodobá pěstounská péče 243 240 Kč
- Terénní sociální práce s rodinou 33 480 Kč.

Navzdory takto zásadním rozdílům jsou preventivní a terénní služby v České republice bohužel **dlouhodobě podfinancovány**. Jak sami dobře víte ze své praxe, řada služeb nemá stabilní dlouhodobé financování a činnost organizací se zajišťuje zvláštními dotačními tituly. To má potom přímé dopady na kapacity těchto služeb. Navíc v současné situaci se dá očekávat další zvýšení poptávky rodin po poradenských preventivních službách.

Na to upozorňuje i letošní **prognóza dopadu koronaviru na rodiny v České republice**, připravená ve spolupráci Nadace Sirius, agentury Median a Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, v níž více než 100 odborníků z oblasti přímé práce s rodinou, z akademické oblasti, krajských i obecních úřadů shrnuje ohrožení jednotlivých typů rodin a také hrozeb, s nimiž se budou muset potýkat.

Mezi hlavní rizika patří **ekonomické hrozby, jako ztráta příjmu a bydlení či exekuce majetku, dále fyzické a psychické hrozby, jako je domácí násilí a závislosti, včetně závislosti na počítačové technice**. Odborníci se shodují, že rodiny s dětmi budou ohrožovat finanční problémy a ztráta zaměstnání či bydlení, vyčerpání rodičů (to očekává přes 90 % odborníků), fyzické a psychické násilí (přes 70 %) a různé formy závislostí.

Z další studie NUDZ vyplývá, že současná situace kopíruje odhady odborníků. Počet duševních onemocnění stoupl z 20 na 30 %, **3x se zvýšil počet nahlášených případů depresí, 3x se zvýšilo riziko sebevražd**. Podle Linky bezpečí vzrůstá počet dětí, které vyhledávají pomoc kvůli psychickým obtížím a závažným potížím v rodině.

Odborníci také doporučují, na co by se podpora měla zaměřit: jsou to nejvíce ohrožené rodiny jako **samoživitelé a rodiny pečující o nemocného člena**. Za nejdůležitější služby pro rodiny označují **manželské a rodinné poradny a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, důležitý je rozvoj sociálního bydlení**.

Toto jsou **všechno služby z oblasti prevence**, u nichž je v následujícím roce nutné jednoznačně **posílit kapacity a prostředky**. Pokud k tomu nedojde, budeme ve zvýšené míře čelit situacím, kdy se rodina stane nefunkční, a to bude vyžadovat výrazně vyšší investice na řešení následků, jako je domácí násilí, odebírání dětí z rodin či široká škála kriminálních deliktů.

Omezení prostředků pro organizace věnující se sociálním preventivním službám **ohrožuje také samotnou existenci poskytovatelů těchto služeb**, kteří v mnoha směrech suplují roli státu a bez nichž systém pomoci rodinám s dětmi nemůže fungovat.

Věříme, že náš apel vezmete s nejvyšší vážností a nyní, v době sestavování rozpočtů, pečlivě zvážíte důsledky dalších kroků. **Je nezbytné, aby v roce 2021 nedošlo ke krácení prostředků na preventivní služby v oblasti pomoci ohroženým rodinám, ale naopak, aby s ohledem na rizika spojená s pandemií nemoci covid-19 byly tyto služby posíleny**. V této oblasti by nemělo jít o lobby nebo politiku, ale v první řadě o nezbytnou podporu rodin s dětmi, a to v zájmu zdravého vývoje každého z ohrožených dětí.

S pozdravem

David Svoboda
předseda Asociace Dítě a Rodina, z. s.

Asociace Dítě a Rodina, z. s., je sdružením 86 organizací působících v oblasti péče o ohrožené děti. Svými aktivitami naplňují přání, aby každé dítě mohlo vyrůstat v rodinném prostředí. Pomáhají dětem, které se ocitly v obtížné situaci.